

Uzasadnienie

Celem projektowanej ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej jest wsparcie Członków Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej, którzy z powodu wieku, choroby bądź niepełnosprawności, nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu przebywają bądź ubiegają się o przyjęcie do domu pomocy społecznej. Projektowana ustawa będzie miała zastosowanie do osób najbardziej zasłużonych dla Rzeczypospolitej Polskiej, które narażając własne życie i zdrowie walczyły zbrojnie o Jej niepodległość i suwerenność. Są to osoby, które – w odróżnieniu od pozostałych osób uprawnionych, wymienionych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. poz. 1255) - brały czynny udział w wojnach, działaniach wojennych i powstaniach narodowych, wchodząc w skład formacji wojskowych lub organizacji walczących o suwerenność i niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Idea szczególnego uhonorowania członków Korpusu Weteranów nawiązuje do najlepszych patriotycznych tradycji II Rzeczypospolitej. Moralnym obowiązkiem władz państwowych wobec weteranów walk o niepodległość jest materialne wspieranie i pomoc nakierowana na zapewnienie im godnej egzystencji. Uzasadnieniem wprowadzenia do ustawy o pomocy społecznej przepisu stanowiącego podstawę do zwalniania tej grupy społecznej z obowiązku odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej jest również art. 19 Konstytucji RP, który nakazuje Rzeczypospolitej otaczać weteranów walk o niepodległość RP „specjalną opiekę” Zgodnie z poglądami Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 9 marca 2004 r. sygn. akt K 12/2) *„specjalna opieka państwa nad weteranami walk o niepodległość, a zwłaszcza inwalidami wojennymi, musi odróżniać się pod względem zakresu świadczeń opiekuńczych, ich jakości i trwałości od tego rodzaju świadczeń na rzecz innych grup społecznych. (...) Opieka "specjalna" to taki rodzaj opieki, który przewyższa pozostałe postacie opieki udzielanej przez państwo. Przywileje dla weteranów i inwalidów stanowią konstytucyjnie dopuszczone odstępstwo od zasady równości ze względu na szczególną wartość konstytucyjną, którą jest udział w walce o niepodległość. (...) Godność i honor weteranów walk o niepodległość wymagają, by ustawodawca przywiązywał znaczenie do deklaracji zawartych w rozdziale I Konstytucji, a zwłaszcza do obietnic zawartych w art. 19 Konstytucji.”*

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym Członkowie Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej ponoszą opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej na zasadach ogólnych określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy

społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 i 1583) zwana dalej „ustawą”. Zgodnie z art. 60 ust. 1 ustawy pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca obejmuje kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu. Zgodnie zaś z art. 61 ust. 2 ustawy mieszkaniec domu ponosi opłatę za pobyt, nie więcej jednak niż 70 % swojego dochodu. Zgodnie z art. 64 ustawy osoby wnoszące opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej można zwolnić, na ich wniosek, częściowo lub całkowicie z tej opłaty, w szczególności jeżeli:

- 1) wnoszą opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodka wsparcia lub innej placówce;
- 2) występują uzasadnione okoliczności, zwłaszcza długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub innych zdarzeń losowych;
- 3) małżonkowie, zstępni, wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia;
- 4) osoba obowiązana do wnoszenia opłaty jest w ciąży lub samotnie wychowuje dziecko.

Instytucja zwolnienia z ponoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej ma charakter fakultatywny i zależy głównie od sytuacji materialnej i rodzinnej osób zobowiązanych do opłat. O zastosowaniu zwolnienia decyduje organ ustalający opłatę za pobyt w placówce. Organ nie może zwolnić z ponoszenia wydatków na dom z urzędu, a jedynie na wniosek osoby zainteresowanej. Wniosek może złożyć mieszkaniec domu bądź osoba ustawowo zobowiązana do wnoszenia opłat, jeżeli partycypuje w pokrywaniu wydatków. Ustawodawca jedynie przykładowo wymienia sytuacje uprawniające do zwolnień, które nie zależą bezpośrednio od dochodu osób. Należy zaznaczyć, że stosowanie komentowanego przepisu oparte jest na zasadzie uznaniowości. Organ korzysta ze swobody zastosowania zwolnienia oraz określenia jego zakresu (może zwolnić z części lub całości opłaty). Skorzystanie z uprawnień wymaga zbadania sytuacji materialnej, osobistej i rodzinnej wnioskodawcy. Zwolnienie z ponoszenia opłaty, jak również odmowa zwolnienia powinny mieć formę

decyzji administracyjnej. W przypadku wydania decyzji odmownej osoba ma prawo odwołać się do organu wyższego stopnia tj. do samorządowego kolegium odwoławczego.

Proponowana zmiana ustawy o pomocy społecznej przewiduje możliwość zwolnienia Członków Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej z ponoszenia opłaty za swój pobyt w domu pomocy społecznej z urzędu bądź na wniosek, w części bądź też całkowicie. O zwolnieniu, podobnie jak w przypadku zwolnień wskazanych w art. 64 ustawy o pomocy społecznej decydować będzie organ ustalający opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej w formie decyzji administracyjnej, biorąc pod uwagę możliwości i sytuację finansową gminy. Dokumentem uprawiającym do ubiegania się o zwolnienie z ponoszenia opłaty będzie decyzja o przyznaniu uprawnień kombatanckich, zaświadczenie o uprawnieniach kombatanckich, bądź legitymacja Członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Konsekwentnie zatem projekt ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej wprowadza zmianę do art. 107 ust. 5b ustawy o pomocy społecznej przez dodanie pkt 10a, zgodnie z którym sytuację osobistą, rodzinną, dochodową i majątkową osoby lub rodziny ustala się na podstawie m.in. decyzji o przyznaniu uprawnień kombatanckich, zaświadczenia o uprawnieniach kombatanckich, bądź legitymacji Członka Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Regulacje zawarte w planowanym projekcie ustawy zapewnią realne wsparcie finansowe Członków Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej przez możliwość zwolnienia ich z konieczności ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej.

Projekt zawiera również przepis przejściowy odnoszący się do postępowań w sprawie o zwolnienie z ponoszenia odpłatności za dom pomocy społecznej w przypadku gdy Członkowie Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej złożyli wniosek o zwolnienie na podstawie art. 64 ustawy o pomocy społecznej przed dniem wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej. Wg art. 2 projektowanej ustawy do tych postępowań stosować się będzie przepisy nowej ustawy o pomocy społecznej.

Zmiana przewidziana w art. 1 pkt 2 projektowanej ustawy (nowe brzmienie art. 65 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej) polegająca na rozszerzeniu regulacji obowiązującego art. 65 ustawy o pomocy społecznej o odesłanie do art. 64a i projektowanego art. 64b ma charakter porządkujący dotychczasowe przepisy.

Zakłada się, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

Projekt nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) oraz § 4 i § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z późn. zm.), projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projektowana ustawa nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Zgodnie z uchwałą Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. poz. 979, z 2015 r. poz. 1063 oraz z 2016 r. poz. 494), projekt nie podlega opinii właściwych instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego.